

Олександр ВАЩЕНКО

Українська академія банківської справи

Національного банку України, м. Суми

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ НЕЗАКОННИХ ДОХОДІВ

В епоху економічної, а особливо фінансової глобалізації, значного резонансу набула проблема легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, а її вирішення було винесено на міжнародний рівень. Тінізація економічних відносин є досить актуальною проблемою і для фінансової системи України. Перебування нашої держави у «чорному» списку FATF фактично означало ізоляцію країни від світової фінансової системи. За рахунок запровадження дієвих механізмів запобігання відмиванню коштів та завдяки досягненню відповідності міжнародним стандартам в цій сфері Україну було виключено з даного списку у 2004 році. Проте, на сьогодні все ще залишається досить значне коло невирішених питань. Багато в чому це обумовлено значною долею тіньового сектору економіки. Тому питання протидії легалізації (відмиванню) незаконних доходів були і залишаються важливими складовими державної регуляторної політики. Ефективна боротьба з цим явищем в Україні неможлива без співробітництва з міжнародними організаціями по боротьбі з легалізацією (відмиванням) злочинних доходів та фінансування тероризму.

Необхідність і базові напрями співпраці України (через відповідний державний орган) та міжнародних організацій в сфері боротьби з відмиванням доходів, отриманих незаконним шляхом та протидії фінансуванню тероризму законодавчо закладені в Україні. До міжнародних організацій, з якими співпрацює Держфінмоніторинг України відносяться: FATF, Егмонтська Група, Комітет MONEYVAL, Євразійська група, ПФР США та інших країн, ООН, Базельський комітет, Світовий банк, МВФ, Інтерпол, Вольфсберзька група, інші.

Аналіз державного регулювання протидії легалізації (відмиванню) незаконних доходів та фінансування тероризму в Україні показав, що вона відповідає сучасним вимогам і стандартам, оскільки формувалась протягом останніх десяти років під впливом міжнародних організацій. Система протидії легалізації незаконних доходів в Україні є дворівневою та складається з суб'єктів первинного рівня та державного. Як і в багатьох розвинених країнах в Україні функціонує спеціальний державний орган з питань моніторингу та боротьби з легалізацією незаконних доходів – Державний комітет з фінансового моніторингу.

За менш ніж 10 років активної співпраці Держфінмоніторингу з міжнародними організаціями було досягнуто значних успіхів в сфері боротьби з відмиванням незаконних доходів. Україна контактує з підрозділами фінансової розвідки багатьох розвинених країн. Втім є цілий ряд напрямів, за якими цю співпрацю необхідно посилювати та розвивати, зокрема посилення співпраці з міжнародними платіжними системи, створення єдиної міжнародної інформаційної бази по операціях відмивання грошей та їх суб'єктів, запровадження єдиних міжнародних стандартів обліку цих операцій та інше. Ці заходи дозволять підвищити ефективність міжнародної співпраці та роботи національної системи по боротьби з легалізацією (відмивання) незаконних доходів та фінансуванням тероризму.

Незважаючи на постійну і тісну співпрацю іншими країнами та міжнародними організаціями, на нашу думку, необхідно її посилювати та розвивати за наступними напрямками:

- створення міжнародного учбово-методичного центру з підготовки спеціалістів державних органів та фінансових посередників з питань запобігання легалізації кримінальних доходів, забезпечивши відповідне фінансування;

- розробка та запровадження єдиної міжнародної форми обліку справ щодо злочинів пов'язаних з відмиванням „брудних” коштів та фінансуванням тероризму;

- посилення співпраці з міжнародними системами переказів грошей (Western Union, Money Gram, Anelik тощо), а також транснаціональними платіжними системами (Visa, Vastercard);

- створення робочої групи на базі Держфінмоніторингу, представників Національного банку України, банків України, а також групи міжнародних експертів з даного питання з метою імплементації положень Базель III, що стосуються боротьби з незаконними доходами, в функціонування банківської системи України;

- створення єдиної міжнародної інформаційної бази по операціям та їх учасників, що відносяться або мають ознаки відмивання незаконних доходів.

- поглиблення співпраці фінансових розвідок всіх країн в умовах існуючої економічної кризи;

- формальне невиконання взятих на себе зобов'язань в частині прийняття змін до національного законодавства у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

Таким чином, на нашу думку, запровадження ефективних механізмів запобігання відмиванню коштів в умовах активного розвитку фінансового сектора та лібералізації світового ринку підвищує як конкурентоспроможність власної фінансової системи та рівень

її інтеграції у світовий економічний простір, так і покращує імідж країни на міжнародній арені.

Ващенко, О.М. Співробітництво України з міжнародними організаціями у сфері протидії легалізації незаконних доходів [Текст] / О.М. Ващенко // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації: зб. тез доповідей Восьмої міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (24-25 лютого 2011 р.). – Тернопіль: Економічна думка, 2011. – Ч. 1. - С.23-24.